

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła poit. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska atmosferyczne i rozne uwagi.	
6	3.	28	12.	35.	18	Zachodni słaby	Pochmurno
29 2	2.	73	12.	45	47	ZPn. Zachodni	Pogoda z Chmurami
10	2	4	12.	05	46	PPn. Zachodni	..

UWADOMIENIE OD REDAKCYI.

Gazeta Krakowska z dniem dzisiejszym wychodzić będzie pod nową Redakcyą.

Głównym przedmiotem Gazety będą wiadomości czysto polityczne jak najtreściwiej zebrane, z zastosowaniem wszakże do ducha czasu i postępu, wyobrażeń towarzyskich i politycznych.

Wiadomości krajowe.

A U S T R Y A.

Wiedeń 28 Czerwca. — Według doniesień urzędowych, twierdza Palmanuova na mocy zawartej kapitulacyi na dniu 25 b. m. po złożeniu broni przez załogę, wojskom ces. austriackim wydaną została.

Wszystkie osoby objęte kapitulacyą, przez rok cały przeciwko nam nie podniosą broni — a mianowicie artylleryści piemontscy jako też Baron Zuchi, który uzyskał amnestyę wraz z byłym majorem Boni zostaną eskortowani aż do granicy, jak również 500 ludzi byłego 3go batalionu Zanini, tudzież 150 ludzi z batalionu *Crociati* (krzyżowców) i 1000 ludzi byłego 3go batalionu pułku d'Este (N. 26) odesłane do właściwych sobie stanowisk.

Kapitulacya powyższa zawarta pomiędzy ces. król. pułkownikiem Józefem Kerpan z jednej — a pełnomocnikiem jenerała Zuchi kommandanta twierdzy Palmanuova z drugiej strony — brzmi w sposób następujący:

1) Życie, wolność i prawo własności są zabezpieczone wszelkim stanom, jak również zapomnienie zupełnie wszystkiego, co tylko ktokolwiek dotąd działał czy to z własnego popędu, czy w skutek swój służby lub położenia.

2) Każdemu z obywateli wolno jest czy to na czas, czy na zawsze opuścić twierdzę i osiedlić się w obrębie granic państwa gdzie mu się podoba — a i wyjść z kraju, pod warunkiem atoli, iż takowy odtąd za wychodzącę poczytanym będzie.

3) Jenerał Zuchi uda się wraz z artylleryą pie-

montską do swój ojczyzny Reggio, pod strażą do-danej gwardyi przybocznej.

4) Major Boni ze swą rodziną i własnością ma wolność udania się do Reggio pod eskortą, dla bezpieczeństwa swój osoby.

5) Wojska liniowe z prowincyi Friaul i Belluno złożą broń, potem udadzą się pod eskortą do Udino, gdzie zostaną rozpuszczone z wolnością udania się do swój ojczyzny. Wojska zaś z Treviso już tu rozpuszczone zostaną. Oficerowie zachowają broń aż do wejścia w progi ojczyste. Począwszy od stopnia feldfebla, wszyscy podofficerowie i żołnierze przez całą drogę podejmowani będą kosztem cesarskim.

6) Kompania artylleryi piemontskiej powróci jeżeli zechce do swój ojczyzny, zatrzymując swą broń według wszelkich honorów wojskowych, tudzież gałę, tak jak wojsko c. k. austriackie z warunkiem atoli, iż przez rok cały przeciw wojskom c. k. austriackim służyć nie będzie.

7) Krzyżowcy (*crociati*) z Wenecyi, mają być tamże odesłani, z zachowaniem względnie nich artykułu 5 kapitulacyi, tudzież poniesienia kosztów podróży przez rząd c. k. austriacki. Ci zaś którzy są zagranicznymi, kosztem tegoż rządu mają być dostawieni aż do granic.

8) Gwardya narodowa złoży broń i rozwiąże się tejże samej chwili, gdy wojska c. k. austriackie twierdzę zajmować będą.

9) Wszyscy urzędnicy publiczni, którzy już byli na urzędach po dzień 23 marca b. r. pozostają i nadal przy swoich posadach.

10) Wszyscy chorzy i ranni jakichkolwiek oddziałów wojskowych, mają być ze wszelką starannością i położeniu swemu winniemi względami podejmowani aż do stanu odzyskania zupełnego zdrowia, a potem wedle art. 5, 6 i 7go na wolność puszczeni.

11) Obywatele w ogóle złożą broń w przeciągu 12 godzin, w przeciwnym bowiem razie, ulegliby karze prawem istniejącem objętej.

12) Wszelkie ruchomości miejscowe rządowe pozostają w twierdzy i mają być wydane władzom według właściwych przepisów.

13) Komendant placu major Boni, pozostaje na miejscu aż do zupełnego zajęcia twierdzy, poczem otrzyma wolność stósownie do art. 4 kapitulacyi.

14) Rano o godzinie 7 ces. król. wojska zajmą bramy twierdzy i odwach główny.

15) Oficerowie liniowi, jak również i należący do batalionu krzyżowców (erociati) otrzymają wynagrodzenie za kosztą podróży.

16) Gdy nakoniec miasto uznało popełnienie błędu ze swęj strony, przeto poddaje się — jakkolwiek zaopatrzone dostatecznie w środki wyżywienia i obrony — a oddając twierdzę ces. kr. władzom, uprasza łaskawego i wspaniałomyślnego monarchę, ażeby dług krajowy zaciągnięty w czasie blokowania twierdzy, rozłożony został na całą prowincją, gdy wiele rodzin niewinnych poniosło ztąd straty. W obec tak smutnych okoliczności, ciężących na twierdzy Palma, pólkownik Herpań zobowiązuje się przedstawić osobiście powyższą prośbę łaskawemu Monarsze. (następują podpisy).

CZECHY.

Praga 24 Czerwca. — Spokojność zupełnie przywrócona, spokojność prawdziwie grohowa, trupia, po ulicach pusto nigdzie nikogo, tylko samo wojsko snuje się po mieście, Praga wygląda dziś jak wielkie koszary, jak jedno wielkie więzienie.

Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

Berlin 26 Czerwca. — Urzędowa gazeta pruska zawiera nominacją nowego ministerium z której się okazuje że p. Auerswald prezes rady, tymczasowo tylko obejmuje ministerstwo spraw zagranicznych p. Kühlwetter także tymczasowo min. spr. wewn. Taż gazeta zawiera programat w którym nowe ministerium oświadcza, iż pragnie trwałego ugruntowania konstytucyjnej monarchii, i dla tego stanowczo obsta je za systematem dwuizbowym, i za zasadą iż władza prawodawcza w ręku izb obu i króla zostawać winna. Wynurza dalej przekonanie iż głównem życzeniem i potrzebą kraju jest ustalenie wolności i przywrócenie zachwianego zaufania, do czego przedewszystkiemi potrzeba wzmocnienia władzy państwa aby z jednej strony żadnej nie było obawy reakcyi czyli przywrócenia dawnego systematu, z drugiej aby wolność nie wyrodziła się w anarchią. Przeszedłszy następnie w krótkości projekt do prawa i ulepszeń jakie przedstawić izbie zamysła co do urządzenia gwardyi Narodowej i obrony kraju, administracyi gminnej, systematu podatkowania i t. p. kończy temi słowy: Tak więc w prawodawstwie i w administracyi, w naszych czynach i zamiarach nie zaś w abstrakcyjnych oświadczeniach, dowolnym podpadających wykładom, obejmujemy pamiętne wypadki marcowe i uznajemy rewolucyą której szczytnym i właściwym charakterem jest, iż bez zwalnia stosunków państwa, ugruntuwała konstytucyjną wolność i nadała ważność prawu. Na prawnej zasadzie spoczywa zgromadzenie równie jak korona; przy tej zasadzie i my obstaemy.

Dzisiaj zgromadzenie ustawodawcze rozpoczęło

na nowo swoje posiedzenia. Dep. Camphausen pierwszy wszedł na mównicę chcąc wyjaśnić powody ustąpienia swego ministerium. Ministerium to, mówił on, było tylko przechodnie. Zarządziło ono to wszystko co uważało za konieczne do utrzymania w pierwszych chwilach porządku i pokoju. Teraz nadszedł czas stanowczego ministerium — do tego trzeba było silnej większości, a uzyskać taką zdawało się być rzeczą niepodobną. To więc było głównym powodem ustąpienia ministerium, nie zaś stosunki zagraniczne, ani ograniczony wybór członków nowego, pełnomocnictwo bowiem do tego było nieograniczone. Wśród żywych oklasków mowa opuścił trybunę poczem zabrał głos min. finansów Hansemann, odczytał program nowego ministerium, i oświadczył, że zdaniem jego rozpraw, nad ułożonym przez komisyją adresem do tronu winny być skrócone tym sposobem aby tenże komisyji adressowej zwrócono i ta za wystuchaniem ministrów niektóre w nim poczyniła zmiany. Jestto pierwszy wniosek jaki nowe ministerium izbie przedstawia. Przyjęcie jakie w niej znajdzie, okaże czy to ministerium posiada lub nie, zaufanie zgromadzenia. Dep. Cieszkowski wnosi o odroczenie. Program jest tak ważny, iż nie można zaraz po jego odczytaniu dać ministrom votum zaufania. Do tego kilka w nim ważnych punktów niedotknęto mianowicie stosunków zagranicznych jak równie kwestyi żywotnej: Narodowości polskiej. Min. Rodbertus zwraca uwagę na adres zawierający w sobie naganną która teraz miejsca mieć nie może. Niektóre jego ustępy wyrażają stanowczo nieufność do ministerium, którego teraz już nie ma. Rzadki to przypadek aby ministerium ustępowało wciąż ukladania adresu. Lecz tak się teraz stało, address więc musi być zmienionym. Dep. Jung oświadcza że dawne ministerium żądało adresu mimo woli zgromadzenia, czuło bowiem potrzebę zdania rachunku z swoich czynności. Obecne ministerium tego nie potrzebuje, gdyż nie ma żadnej za sobą przeszłości którąbyśmy krytykować mogli. Address więc ów zastarzały zbytek dawnego konstytucjonalizmu jest rzeczą zupełnie zbyteczną. Kilku jeszcze mówców wystąpiło za i przeciw wnioskowi ministrów, przystąpiono nareszcie do głosowania, i uchwalono większością zwrócenie adresu komisyji, w celu wystuchania ministrów. W końcu dep. Behnsch zapytywał ministra spraw zagranicznych względem uzbrojeń Rossyi. P. Auerswald odpowiedział: że stanowisko Rossyi względem Prus nie powinno wzbudzać żadnej obawy, że zresztą gotów jest później obszerniejsze dać pod tym względem wyjaśnienie.

Liczba osób które opuściły Berlin od dnia 18 Marca b. r. wynosi 45,000 powiększając części dobrze się mających. Jak nieszczęсна okoliczność ta wpływa na interesa łatwo sobie wystawić, a jak wielki brak pieniędzy ztąd wnosić można iż w przeszłym tygodniu sprzedano w Berlinie za 500 talarów dom, z którego dotychczas 700 tal. rocznego czynszu płacono. Mówią iż król kazał część sreber swoich przetopić na pieniądze.

Jen. Pfuel wyjechał wczoraj do Petersburga, w celu utrzymania ile możności stosunków przyjaznych między Rosyją a Prusami. Jestto dawny fa-

woryt Cara, polityki jednak rosyjskiej na jotę zmienić nie potrafi. Nie sądźmy jednak aby tak prędko do wojny z Rosją przyjść miało, chociaż o tém w Berlinie głośno mówią, i myśl o zdradzie upowszechnia inniemianem że dla tego żadnych nie przedsięwzięć środków obrony aby Rosjanie bez przeszkody do Berlina dojść mogli.

— *Dnia 28 Czerwca.* —

Słychać tu znowu o nowym spisku na korzyść reakcyi, do którego największa część mieszkańców tutejszych ze wszystkich klas ma należeć. Na spokojność rachować tu wcale nie można.

Słychać, że książę Pruski ma się udać na mieszkanie wraz z rodziną do Szczecina (Stettin). Po przedstawieniu czterech praw organicznych przyrzeczonych przez ministerium, przystąpi izba do projektowania. O ile wiedzieć możemy przez licznych członków izby, ministerium ma dobre nadzieje podczas głosowania, pod warunkiem wszakże, jeżeli powyższe przedstawienia odpowiedzą oczekiwaniom. P. Grabow, zaszczytnie znany z talentu i wymowy został prezydentem większością 238 głosów. Olbrzymi plakat p. Held jest jasnym dowodem, że usiłowania jego co do utworzenia towarzystwa radykalnego reformy powiodły się pomyślnie. Zarzuca on rządowi, że lubo ma obowiązek wspierania i rozwijania środków do pracy dla ludzi będących bez zatrudnienia; takowy zostaje dotąd obojętnym jak gdyby ten przedmiot nie zasługiwał na uwagę.

Ciągle w stolicy pojawiają się odezwy i plabaty nie wróżące nic dobrego. Katechizm rewolucyjny głośno czytany bywa po ulicach. Wyszło tu pismo zachwaleń treści pod nazwą: „Do Sans Soucis do króla“ którego głównem żądaniem w imieniu ludu jest powrót monarchy.

Owa frakcja lewego centrum która zwykle zgromadza się w hotelu Rosyjskim (hotel bowiem Petersburski jest siedziskiem drugiej frakcyi) ułożyła program na d. 27 który natychmiast został drukiem ogłoszony i rozdany. Opiewa on w sposób następujący:

Żądamy:

1. Monarchii konstytucyjnej na zasadach czysto demokratycznych.
2. Uznania rewolucyi marcowej.
3. Zachowania do czasu wyborów bezpośrednich.
4. Dwóch izb wyborczych bez przywilejów, a dla członków wyższej izby oznaczenia wyższego wieku jako i dłuższego czasu do wyborów.
5. Głos rozstrzygający dla monarchy.

(następują liczne podpisy!)

Wrocław 26 Czerwca. Święto-Jański obchód na cześć Guttenberga w Wrocławiu. Uroczystość ta, była wprawdzie dotąd obchodzona corocznie d. 24 Czerwca, jako w dzień imienin Guttenberga, wynalazcy sztuki drukarskiej, ale obchodzono ją tylko prywatnie, w pracowniach drukarskich; w tym dopiero roku stała się uroczystością powszechną, publiczną, i to bardzo słusznie i sprawiedliwie — Bo kiedyż, jeżeli nie dziś, kiedy mamy wolność druku uznać całą potęgę tego wynalazku i złożyć winną cześć nieśmiertelnemu geniuszowi Janowi Guttenbergowi — On to swoją sztuką zadał cios śmiertel-

ny Tyranom ludzkości i przez niego to słońce wolności we wszystkie strony świata promienie swoje rozstrzeliło.

Za miejsce obrzędu, wybrano ogród zimowy, czas godzina trzecia po południu — Zaproszeni byli prócz drukarzy, wszyscy redaktorowie i współpracownicy dzienników wrocławskich, wszyscy księgarze, pisarze, i wydawcy; mnóstwo kobiet przyzdobiło to całe towarzystwo. Pan Barth zagał wieczerzę kielichem na cześć ludu niemieckiego, i dodał, że w tém samém miejscu w r. 1841 15 października kiedy oddawaliśmy cześć naszemu królowi i kiedyśmy mu vivat krzyknęli, król odrzekł: „jeszcze tysiąc lat takich, jakie były te sto“ — Przecie inaczej Bóg chciał bo inaczej się stało, jak to było przez lat sto. Lud niemiecki obudził się z Letargu.

Muzyka dopełniła reszty obrzędu a fajerwerk zakończył — Rozchodząc się wszyscy życzyli sobie ażeby obchód ten w roku przyszłym zastał już Ojczyznę naszą szczęśliwą i w jedną całość złączoną.

— *Dnia 27 Czerwca.* —

Na wczorajszém posiedzeniu demokratyczném rozprawiano nad manifestem Reichenbacha do ludów Skandynawskich; — zwracano uwagę duńczyków, Szwedów i Norweczaków na ich pochodzenie niemieckie, tudzież ostrzegano ich, ażeby w żadne stosunki przyjazne z Rosją nie wchodzili. — Przypominano owe wojny, które razem z Niemcami za wolność prowadzili, owego wielkiego króla Gustawa Adolfa, który za reformę życie położył, Karola XII. który walczył przeciwko Rosji i t. d. że polityka narodów nie jest polityką gabinetów, Narody mogą się kochać a rządy prowadzą między sobą wojnę — późniejszy posiedzenie wzięło pod rozwagę kwestyę Sławiańską, wszyscy mówcy unosili się nad zasadami Sławian czysto demokratycznymi; Bakunin był także obecny.

N I E M C Y.

Frankfurt 26 Czerwca. Na dzisiejszém posiedzeniu przyszło do nadzwyczajnego nieporządku. Podawano mnóstwo projektów, i domagano się odczytania tychże, nim nazwiska w programacie zamieszczono.

Karlsruhe 23 Czerwca. Dziś nadeszła bardzo ważna wiadomość, że Prussy rzekają się swego miejsca w niemieckim Dyrektoryum i że większość kommissyi parlam. zgodziła się na to, aby arcyksiążę Jan na naczelnika państwa niem. był podany.

Z wielką uciechą obnoszą Niemcy tę wiadomość z ust do ust i nie mogą się dosyć nachwalić wspianątomysłnego postępowania Pruss.

F R A N C Y A.

Paryż 24 Czerwca. — Wojna domowa trwa ciągle, już to trzeci dzień boju. Wczoraj wieczór o 9tej z obu stron rozpoczęte nieprzyjacielskie kroki ponawiają się znów dzisiaj rychło świt — ogień z ręcznej broni przerywa kiedy niekiedy huk dział z różnych stron — marsze wojska po ulicach, bębnienie trwają cały dzień. Powstańcy stracili wczoraj wiele stanowisk. — Panteon, w którym się z 8 armatami oszańcowali, zdobyło wojsko o 5 godz. po 2 godzinnym kanonadzie. — 1500 powstańców

tworzących tamże załogę, kapitulowało i broń złożyło. W tej chwili mają oni jeszcze następujące stanowiska w swęj mocy: kwaterę Ogrod. i Bercy, większą część przedmieścia St. Antoine, część małych ulic między ratuszem, St. Denis i La Chapelle, nakoniec część Marais i przedmieścia Temple, w których to szczególnie ich fortyfikacje nie podobna aby zdobyte być mogły. Lud postanowił bić się aż do ostatniego i oczekiwać co chwila nadejścia robotników z Rouen, Havre, Roubaix, Elbeuf i innych miast fabrycznych. Paryż, zalany wojskiem i gwardją narodową z departamentów, znajduje się w mocnym stanie oblężenia — kilka dzienników tylko wyszło i wszystkie po pół arkusza. Czy pocztę odchodzą, niewiadomo dotąd. Etienne Arago zapewnia że tak jest! Ale wiadomo że wóz pocztowy do Lyonu jadący już w Bercy zatrzymano. Że komunikacje pocztowe przerwane zupełnie a powstanie w okolicach Paryża przybiera, przekonywamy się z dochodzących nas dzienników i listów.

Prawie wszyscy generałowie dowodzący wojskiem są ranni, między tymi Bedeau, Damesme, Lafontaine niebezpiecznie i deputowany Bixis, który co dopiero w charakterze posła z Turynu powrócił.

Wszystkie ulice Paryża są oddziałami gwardyi narodowej zapchane, nikt przejść nie może, wszystkie drzwi i okna muszą być zamknięte. Już zaczyna zbywać na żywności, gdyż dowóz za mały.

Generał Cavaignac jako naczelnik rządu oddał dowództwo całej gwardyi narodowej generałowi Perrot temu co to 24 Lutego był plac-kommandantem Paryża.

Wojsko poniosło okropne straty, niektóre pułki ruchomej gwardyi są do połowy zniszczone.

2 po południu. Ogień trwa ciągle, mówią o nowych zwycięstwach powstańców, którzy znowu górę biorą i posiłki z prowincyi dostać mieli. Liczne proklamacje z podpisem Cavaignac po wszystkich miejscach poprzylepiane, wzywają gwardyę narodową i ruchomą do wytrwałości i energii. Liczba uwięzionych na prefekturze wynosi już kilka tysięcy.

4 po południu. Walka trwa ciąglez największą zaciętością, jednak powstańcy utracają coraz więcej placu, bo im wszelką pomoc odcięto, gdy tymczasem rządowi coraz więcej wojska i gwardyi przybywa.

Powstańcy w liczbie 20,000 nie chcą o żadnej kapitulacji słyszeć, mają przy sobie swe żony, dzieci, nawet zgrzybiałych starców, i przysięgli wszyscy co do jednego zginąć. Donoszą nam, że każdy z powstańców z bronią w ręku złapany, natychmiast rozstrzelany bywa (?) Ale też i powstańcy nie po-

hłazają i szczególniejsz schwytych żołnierzy z ruchomej gwardyi Narodowej zabijają na miejscu i ich trupami podwyższają barykady.

Walka ta potrwa pewnie 2 lub 3 dni i skończy się może na zniszczeniu jednej części miasta, po ostatniem już wysileniu. Lecz o tem nikt nie myśli, co nastąpi po zwycięstwie. Rząd zwycięży, ale cóż wtedy? Jakież rżąd nastanie i co się stanie z wolnością 24 Lutego nabytą? Niech się skończy ta walka jak chce, jednak pociągnie okropną katastrofę za sobą; a nawet i możnaby przepowiedzieć, że to będzie śmiertelnym ciosem dla Francyi. Nateraz będziemy mieli rżczpospolitą wojskową z dyktaturą a potem? biedna Francya!! biedna rżczpospolita.

(Oder Zei.)

Słychać, że lud domaga się aby na czele rżądu stanął Barbés i aby mu złożono 400 mil. fran. 8 generałów ma być zabitych lub rannych.

Muzeum sztuk pięknych i wiele publicznych zburzono lub spalono ze szczętem raketami kongrewskimi.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa powstanie ludu w Paryżu wywołane było przez bonapartystów, zastaniających się komunizmem — ale jak się pokazuje komuniści bonapartystów zaufanie zawiedli i oszukali; — a to wszystko podobno przez machinacje obce! kiedyż ludy przyjdą raz do rozumu i przestaną przelewać krew bratnią dla obcych widoków? kiedyż przyjdą czasy gdzie dyplomacya trzymać się zechce nauki Chrystusa, a poprzestanie zbrodniczych podstępów brocząc we krwi ludzkiej.

W Ł O C H Y.

Tryest 24 Czerwca. — Piszą z Werony jakkolwiek droga ztąd do Tyrolu niezupełnie jest wolną, ponieważ Piemontczykowie Rivoli mocno obsadzili, to jednak spodziewać się należy, że stan rzeczy w krótkie się zmieni. Już w Vicenzy wiele wojska przez Schio ku Tyrolowi wyruszyło. Pułk Lichstentzajna Szwoleżerów już także tam się udał.

Neapol. Wojska królewskie w Terano pobite, w najopłakaniejszym stanie powracają porozbrajane do stolicy — Król chciał bombardować miasto, ale się ministerjum miało silnie temu sprzeciwić i jak powiadają że król z tego powodu uciekł z Neapolu.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 28 do dnia 30 Czerwca.

Smarzewski Seweryn ob., Ryłska ob. z Galicji.

Wyjechali z Krakowa.

Kasprzykiewicz Jan, Stadnicka Alexandra ob. Zusel Zygmunt, do Galicji.

Doniesienie Urzędowe.

Nr. 3,033

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mogących mieć pretensye do Jana Wojciechowskiego z tytułu sprawowanych przez niego obowiązków Wóźnego przy Sądzie Pokoju Okręgu Krzeszowickiego, aby z takowemi w przeciągu miesięcy trzech do Trybunału zgłosili się, po upływie

bowiem terminu tego, wydanie kaucyi w kwocie złotych polskich 200 w Depozycie Sądowym znajdującą się, zarządzonem zostanie.

Kraków dnia 12 Maja 1848 r.

Sędzia Prezydujący

J. Pareński.

Z. Sekretarz P. Burzyński.

(3r)